

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput II. Quàm non tutum involare in munus Pastoris Animarum, si ad id
Deus non vocet?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

minùs contulisse ad eos in pugna erudiendos plebem procul spectantem, plaudentemque identidem, dum artificioso ictu adversarium feriebant, quàm illi ipsi contulerint, quorum Magisterio ea in arte & arena instituebantur. Unde si ne illud quidem mihi concessum est, ut propiùs Pastoribus in sua palæstra assistam, procul saltem illos ad strenuè agendum animabo, idque mihi sufficiet, ut ex felicibus eorum successibus aliquid etiam, in me redundet lætitiæ & emolumenti.

(a) Jer. 3. 15. (b) *Indit.* s. 21. (c) 1. Pet. 5. 2. (d) *Gl. in c. Ad nostram. extra. de consuet. c. 24. q. 3. c. Si habes c. diff. 38. c. Nullus* (e) S. Eucher. Lugdun. (f) S. August. de X. Chordis c. 12. (g) Suarez de Relig. 10. 3. lib. 1. c. 17. (h) S. Dionys. de Eccles. Hierarch. c. 6. p. 1. (i) S. Th. 2. 2. q. 184. art. 4. 6. (k) S. Th. 2. 2. q. 184. art. 8. ad 1. (l) Suarez. de Relig. 10. 3. l. 1. c. 8. & c. 21. (m) Suarez. de Relig. 10. 3. l. 1. c. 17. n. 29. (n) Sess. 23. c. 1. de Refor. (o) Suarez de Relig. 10. 3. l. 1. c. 17. n. 21. 23. & 24. (p) 1. Ioan. 2. 6. (q) S. Th. 1. Cor. 9. lect. 1. (r) 1. Pet. 5. 4.

CAPUT II.

Quàm non tutum, involare in munus Pastoris Animarum, si ad id Deus non vocet?

I.

Quisquis principio, non quam deoebat, elegit viam, quo progreditur longiùs, hoc aberrat latius. Idem accidit in vitæ statu deligendo, Quid enim status est? nunquid via, quâ eundum ad terminum æternæ Beatitudinis?

qui proinde minùs tutum elegit, in quibus quantisque se periculis exponat. Et tamen quod negotium minore plerumque curâ agitur, quàm hoc, quod est omnium maximum atque gravissimum? Hic conjugij se vinculo adstringit: quâ de causâ? quia fortis beneficio ceteros inter fratres est primò potus: quia ad id animum obtinere quia hæsit in visco: quia nescio quo puellæ forma uno obtutu delibata percucit. *Dixitque ad patrem suum: Non mihi accipe, quia placuit oculis meis.* Hæc, non alia, tantæ deliberatione momenta sunt. Ille alius Sacerdos initiatur, quia adhuc puerulum potentes clericali indutum habitu in lectum misere. Iterum alius Religiosus cepiam Coetus se aggregat, quia in eo gnatum habet, præcipuis momentis ad motum; unde confidit, pari lequeque felicitate emerfurum ad primos gradus, in quibus majoribus, quia obicit paternæ, subsidij abundet ad vitam non miserè, aut fordide ducendum. Hinc præcipitem videas ad castra vocat, illud ad Mercatorum tabernas; alium in strepitum; quia ita repente non oportunitas suasit. Adeo quâ cetera meritate Gentium alique diuina Deos adoptabant, quidquid matè suæ prodeuntibus primò occurrisset, eadem hodie longè plurimi hanc illamve rationem sectantur. Hoc errore quâ immanior? *Necesse est, Seneca* sunt, *ut multum in vita nostra casus* quia *vitium casu.* (b) Hoc si iure diluit homini Ethico, de nobis quid lo-

SEGNE
CONCIONES
INSTRUCIO
POENITENTIA
CONFESSIO
PAROCHIA

cemus, quibus divina F. dei lumen tanto manifestius ob oculos ponit altissimum finem, ob quem nati sumus?

Aque utinam Parentes saltem pro improvidis filijs saperent! sed illud est pessimum, quod, qui cæco impetu delatos ad extremum marginem retrahere ab exitio deberent, primi non raro eosdem præcipientes agant: dum obliti, se aatos suos in Lustrico Fonte totos divino ded. cæsse obsequio, eosdem Sacrilegâ rapinâ auferunt, ut de ipsis statuunt, non quod Deo, sed quod ipsis visum ac collubitum fuerit.

Quæ jam unquam lacrymæ sufficient ad tam fœdam perturbationem pro merito deplorandam? hæc sanè quacunque aliâ major dici potest. Si enim homo extra locum, ad quem illum Numinis destinavit Providentia, aliud non foret quàm statua extra muri concavum, erroris quidem foret, sed apparenstantium. Verum indè malum est, quod ibi sit ossis instar, loco & juncturâ suâ moti, quod idcirco moveri & operari possit nihil, nisi quod multum, ut deformitatis, ita & doloris afferat. Nec obscura ejus rei est ratio. Non solum Deus finem mortalium cuique præfixit, cujus gratiâ in terris vivat, salutem inquam æternam: *Deus vult omnes homines salvos fieri:* (c) sed media quoque decrevit, quibus non suaviter minus, quàm sapienter eum ad finem perduceretur. Media autem hæc potissimum sunt vitæ conditiones, gradusque varij in Republica, quos vulgò vitæ status vocamus. Non me fugit quidem, hæc media, utpote remota, se ipsis solis non

sufficere ad salutem consequendam. Novi tamen & illud, remotioribus his medijs ferme addi alia, quæ proxima sunt. His siquidem vitæ conditionibus ac statibus, tanquam externis Gratiæ suæ auxilijs, mira omnino ratione Deus adaptat interna, sicut quàm aptissimè respondeant indoli & propensioni eorum, quos salutis obtinendæ gratiâ in ijs collocavit. Hinc consequens est, ut cum non nemo vitæ genus amplectitur, ad quod à Deo vocatus non erat, aut illud non amplectitur, ad quod erat vocatus, non accipiat subinde auxilia illi respondentia, atque ita malè in eo vivendo pereat; rectâ enim sententiâ, quâ illum Deus ducere decreverat, egressus, quid aliud expectet, quàm ut incedat per præcipitia? haud aliter ac cæcus quispiam, qui duce vitæ spreto ac repudiato ire vult, quò libet, nec tamen videt quò vadat, nec unquam videbit ante, quàm fœdè prolapsus in fossam præceps ruat. *Arctabuntur gressus virientis ejus, & precipitabit eum consilium suum.* (d) Et sanè quàm multi factò ipso, qui præclarè de salutis suæ hostibus in Religioso aliquo Cœtu triumphassent, Conjugij statu delecto à nimio habendi studio, tanquam superbo tyranno, domiti devictique sunt? (e) Parte alterâ quàm multi sacra aliqua in Familia in fœdas libidines prolapsi sunt, qui uxore ducta intra honesti limites constitissent? Quàm multæ, quæ certo in Asceterio caelestis Paradyfi fructus tulissent, alio quopiam, arbitrato suo, delecto, tanquam in solo ad finem propositum inepto, in plantas excreverunt, flammis tantum

rantium æternis debitas? Atque ita pluribus ratiocinando de tam varijs munijs, artibus tam multiplicibus, administrationibus tam diversis, quis unquam edifferet, quantum ista alijs boni, quantum è diverso alijs mali accersiverint? Felix futurus erat Heli, si aut filios non genuisset, aut illis genitis Sacerdotij, & supremi quidem, culmen non ascendisset. Qui in vita privata mollis ac tractabilis futurus erat; instar Corallij in medijs undis, ad omnes amabiles gratia motiones & influxus; vi quadam è profundo extractus, paulo post ex planta durefcit in lapidem, contra omnes cæli motiones & virtutem obstinatum. Prudenti admodum horratur Apostolus, ut cuncti trahentem & ducentem Deum sequamur: *Vnumquemque, sicut vocavit Deus, ita ambulet.* (h) Si enim Deus ope sua non adest, quid tandem nobis fiet? *Nolite ascendere* (Moylis verba sunt, Israëliticum Populum alloquentis, quem sua ambitio stimulabat ad Amorrhæos, vel in ipsis montium sucrum jugis debellandos.) *Nolite ascendere: non enim est Dominus vobiscum.* (g) Sed quia fudus ad has voces Populus ascendit tamen, tam non devicit h. stem, ut maxima ab eo clade multatus sit. An nos fortassis vel ingratijs Dei salvi esse possumus, licet *Dominus sit salus?* (h) Necessè igitur est, quacunque in electione prudenter rem agere, & illud ante omnia dispicere; quid Deo de nobis statuere placeat: *Nolite fieri imprudens, sed intelligentes, quæ sit voluntas Dei.* (i) Divina siquidem Gratia omnes juvat; suo tamen non nostro

ordine & arbitrio: *Ordine suo, non vestro, virtus Spiritus Sancti ministratur.* Quare si ventos optamus secundos, obvertenda est prora, quò nos illi impellit ad cursum, non eò, unde repulit.

Non negarim quidem ego, magis nostri Dei Providentiam, quæ ante quod soli notâ vel è veneno elicere potest medicinam, scire etiam res, à nobis nobisque malè consultata electione periculis restituere, validissimis quibusdam auxilijs, quæ vim ordinariam multum operent, collatis. Ista tamen gratia quam Dei Providentiæ inferimus, injuria, velle, ut ipsa nos sequatur, adducat. Deinde quis ambigat, etiam etsi semel iterumque, non tamen cœteri velle eò usque se demittere: cum æquissimum utique sit, ut in exitum certissimum sinat, qui ab ipsa fugit? An ipsa comminata est, quòd desiderium permissura sit illos, qui loquentem non audierint? *Non audivit Populus meam vocem meam &c.* atque idcirco terribilijs ambagibus dimisi eos secundum desideria cordis eorum. (1) Quisquam terroris incutere hæc minæ valent, illa inane plectumque sine fulmine resonarent? Haud sanè ignoro, nulla in via conditione cuiquam illa deesse deest Gratia thesauris auxilia, quæ ad salutem consequendam rectè utentibus sufficiant; sed & illud scio, minus longe tempore accipere, qui vitæ conditionem arbitrio suo elegit, quàm qui in ea delibanda Dei voluntatem ducem secutus est. *Qua volui, elegistis* (Dei ad sceleratos Pharaonos verba sunt,) *propter hoc esse peccatum*

SEGNE
CONCIONES
INSTRUCHE
POENITENTIA
CONFESSIO
PAROCHI

mei comedant, & vos esurietis. Ecce ser-
 vi mei bibent, & vos sitietis. Ecce ser-
 vi mei latabuntur, & vos confundemini. (m)
 Atque hinc re ipsa fideque consequi-
 tur, Animam, quæ quartâ faventis &
 secundi venti portione tenere portum
 non potest, in eum certò plenis velis fu-
 isse invehendam. Præterea illa ipsa
 Gratia auxilia, quæ naturâ suâ plus quam
 sufficientia sunt in vitæ conditione, pau-
 cioribus, minoribusque obnoxia peri-
 culis, qualis eorum exempli gratiâ est,
 qui alijs obtemperant, talia non sunt in
 conditione, pluribus exposita discrimi-
 nibus, qualis est eorum, qui alijs præ-
 sunt; usque aded, ut si in prima illa ef-
 ficacia factura fuissent ad partes officij om-
 nes implendas; in posteriore vix suffe-
 cissent; & inde sit, lampadem illam mo-
 dicam, quæ nullâ undeliber afflante ve-
 hementiore aurâ lucē suam conservasset,
 ex illo vento & tempestate turbato ex-
 ingui. *Momentum* igitur illud formidabile,
 a quo pendat aternitas, non solum postre-
 mum vitæ nostræ est, sed magis fortassis
 illud, in quo de vitæ genere capessendo
 deliberamus; cum jure optimo asirma-
 ri possit, sic ab hoc pendere illud, sicut
 à via terminus pendere consuevit. Atque
 hæc causâ ne in tali electione aberretur,
 tantum huic studij ac diligentie impen-
 dendum foret, quantum adhiberi par
 est, ne mors accidat non provisâ: ser-
 me enim duo hæc momenta, rectè eli-
 gendi, & rectè moriendi, ita respondent
 mutuo, sicut Echo respondet voci, ad
 quam repercussa redit.

II.

Cuncta hæc, quæ, rem aliis fortè
 R. F. Segneri Institutio Parochi.

quàm par fuerat repetendo, differui
 pluribus quidem, sed non tam multis
 ut ad propositum sufficiant, de vitæ
 genere universim deligendo, oportet,
 ut sibi, arguendo à minori ad majus, ap-
 plicent Pastores sacri in vitæ suæ parti-
 cularis gradu optando: si enim temerita-
 te non caret, sine pixide nautica mari se
 committere, et si litus tantum legere
 quis constitutum habeat, quanto plus
 temeritatis habebit plenis velis in altum
 provehi eadem pixide destitutum? Iam
 vidimus, quàm audacter & temere agat,
 qui privato cuidam ministerio se addi-
 cit, divinæ voluntatis nutu prius non
 explorato: quid igitur erit, publicum si-
 ne eo capessere, & illud quidem, quod
 sit omnium maximè arduum, Regimen,
 inquam, Animarum? *Ars arrium, re-
 gimen Animarum.* Qui sic agit, nã is
 ignorat, quid sibi oneris imponat in tali
 munere capessendo; reddendæ scilicet
 rationis non pro se tantum, sed etiam
 pro omnibus ijs, quos curandos
 suscipit. Quis autem est, ad hoc qui
 non inhorrescat? *Hoc est maximum peri-
 culum, si rectè sentit Angelicus, homi-
 nem de factis alterius rationem reddere,
 qui pro suis non sufficit.* (n) Si tam non le-
 vis operæ res est, suamet salutem in tu-
 to reponere, quid erit, cum incumbet
 alicui & alios servandi obligatio? *Dedi-
 sti eis Salvatores, qui salvarent eos de ma-
 nu bestium suorum.* (o) Præterea, quàm
 graviter in Deum injurius est, qui ipso
 quodammodo inscio in Regia ejusdem
 non qualemcumque, sed sublimem gra-
 dum occupat? *Ipsi regnaverunt, & non
 ex me.* (p) Ipsius indignantis verba sunt
 B apud

apud Oseam. Et tamen, siquid S. Gregorius vidit, ex se, non ex arbitrio summi Rectoris, regnant, qui nullis fultis virtutibus, nequaquam divinitus vocati, sed sua cupidine accensi, culmen regimini rapiunt potius, quam assequuntur. (9) Quis quis ita se gerit, ad Ecclesie regimen aspirando, dignus est, quem Divina Majestas repellat tanquam importunum, & impudentem, ut qui nesciat, de quo, & cum quo agatur. An simili ille protervia se gereret cum stolido aliquo villae Curatore? certus mihi videor, quod id facturus non esset; neque vel ex vite uvas, vel ex oliva baccas in gratijs ejus carperet; tantum abest, ut dati acceptique rationibus faciendis se ingereret. Et tanto plus nihilominus cum Deo audeat? sic ut dicere hic possit, Principes extiterunt, & non cognovi. (10) Christum docet facer Historicus ad Apostolici muneris apicem evasisse non eos, qui volebant, sed quos volebat ipse; Vocavit ad se quos voluit ipse, & venerunt ad eum. (11)

Primum proinde ac gravissimi momenti negotium est ejus, qui Animarum regendarum pascenda, inque curam suscipere cogitet, intelligere, à Deo se ad rem tantam vocari. Si enim Deus non vocat, si non eligit ad munus tam sublime, cujus demum frontis, cujus judicij est, semetipsum ingerere? è diverso, si vocat ipse, quæ tandem rusticitas, quæ contumacia est, subducere se, & tergum oneri subtrahere? Ita censuit S. Bernardus, cum non nemo illum in bivio hoc tam ancipiti duce optasset. Deus forsitan vocat; quis audeat dissua-

dere? forsitan non vocat; quis appropinquat consulari? (12) Architecto tam non probatur, si balis columnæ capiti imponatur, quam si columna caputellum subternatur. Eaque causâ si obrudere sese et præsumptio; humi semper abjectum jacere, cadendi metu, vituperanda pullanimitas est; unde quam laudem meritus est Jeremias virium suarum contentiâ demissè deprecando provincia sibi impostam, A. A. A. Dominus Deus meus nescio loqui, quia puer ego sum. (13) tamprehendi meruisset, si illum oblitum repudiare petrexisset. Hæc certe Gregorij Magni fuit sententiâ ubi observavit, Jeremiam obtulisse quidem, sed non obtulisse contumaciter: Non pœnè restitit: tunc enim ante Dei vocem vera est humilitas, cum ad respondendum hoc, quod utiliter subire præcipitur, pertinax non est. (14) Id quod ipse dedocendis dixerim, qui viâ legitimâ ad præfecturas vocati, sibi permissa, à Deo obsequium præstare, si Magistratum vocanti velut indictâ pugna oblitescunt. Relinquamus Deo tanquam Architecto supremo, quid de nobis statueret placere nobis Indifferentiâ, ad quilibet, quod Deus jussit, promptitudo relicta est; nam & lutum videmus, exhibito tam nihil valeat, tractabilitate formam suam ad tam diversos & multiplicem usus idoneum reddi. Nec alius S. C. nonum, si explorare illum juvat, hæc de re sensus est: siquam operam (hæc eorum verba sunt) vestram Mater Ecclesia desideraverit, nec elatione avidâ suscipiamus, nec blandiente desidia respiciamus. (15) Atque ita passim alibi loquuntur. Unde et

finitum

finiam, forma hujusce rei optima illa videtur, qua nonnemo in Mutinensis Ecclesie Præfulem electus, usus est; interrogatus enim; an acceptet tandem Dignitatem, quam tandem repudiârat? paucis respondit: *Nolens volo, & volens nolo.* Quibus verbis exemplôque suo affirmavit, non alios magis idoneos esse ad Præfecturas sacras, Animarum curam, quàm eos, qui volunt quidem, sed nolentes volunt: *Ex nolentibus fiunt volentes.* (2)

(a) *Judic. 14. 3.* (b) *Sonec. Epist. 71.* (c) *Ruz. de Prædest. disp. 24.* (d) *Job. 18. 7.* (e) *Loffius epist. de veritate statu deligend. 9. 6.* (f) *1. Cor. 7. 17.* (g) *Num. 14. 42.* (h) *Deuter. 1. 42.* (i) *Pf. 3. 9.* (j) *Ephes. 5. 17.* (k) *S. Cypr. de singu. Cleric. 1. Pf. 80. 11.* (l) *1f. 65. 13.* (m) *S. Th. in epist. ad Hebr. c. 13. l. 3. Ep. in 4. dist. 17. 9. 3. art. 3. de Veris. 9. 27. art. 3.* (n) *2. Esd. 9. 27.* (o) *Of. 8. 4.* (p) *S. Greg. Past. l. 2. c. 1.* (r) *Of. 4. 8.* (s) *Marc. 3. 13.* (t) *S. Bern. Ep. 8.* (u) *1er. 6. 2.* (v) *Epist. l. 6. ep. 5. ad Cir. S. Th. 2. 2. 9. 185. art. 2.* (y) *16. 9. 1. c. Nos autem.* (z) *8. 9. 1. c. olim. Ep. c. In Scripturis. Ep. c. Scientiam. Ep. c. Qui Episcopatum. Ep. 1. 9. 6. c. Sicut dist. 74. Coniuluit. Ep. 23. 9. 4. c. Displicet.*

CAPUT III.

Quibus signis discerni possit, verène quis à Deo ad Animarum curam vocetur, an verò non vocetur?

Non est cuiusvis, Cæli voces intelligere. Eas tamen intelligere maximi momenti est ad prudenter eligendum. Quis erit igitur, qui sapienter eligat? Haud aliter ac Samuel, rudis etiamnum, hominis vocem existimabat, quæ erat vox Dei; ita non pauci falluntur amplius, dum Dei vocem putant,

quæ hominis, imò Amoris proprii vox est. Serviet proin quàm maximè ad rem propositam, si normam quandam & regulam constituam, cujus ope quis cum animi submissione cognoscere possit, quid tandem de ipso constituerit Deus, & sanctissima ejus Providentia, ut subinde illud fide optima exequatur; in consilio præcipuè summè lubrico, quale est istud de suscipienda Animarum cura, portando inquam onere, quod jam pridem pronuntiatum est: *Onus Angelicis humeris formidandum.* (a)

Triplici lumine instruxit nos Deus ad sublimem hunc cognoscendæ suæ voluntatis finem: primum intra nos est, nimirum Ratiocinandi vis; alterum supra nos est, Oratio inquam; tertium est circa nos, Consilium, seu alios consulendi diligentia: omnibus his tribus utatur oportet: Lucis Filius, qualis vestrum unusquisque est, dum sollicitè, quæ Patris sit voluntas, explorat: *Ut filij lucis ambulate. Et probantes quid sit beneplacitum Deo.* (b)

I.

Ante omnia igitur hac in re Rationis à Deo concessæ beneficio utendum est? *Volens turrim edificare, sedens prius computat sumptus, qui necessarij sunt, si habeat ad perficiendum.* (c) *Sedens* inquit; nec enim deliberatione tumultuariâ, sed quietâ, ac tranquillâ hic opus est, & omnis perturbationis experte: nec enim ullam aquam invenire est, quæ, dum agitur, sit pellucida. Sic autem constitutus, seriò perpendat, eòne fine & animo impellatur ad Munus Pastoris Animarum, quo uno agi impellique nos